

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Leden van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie

datum	21 juni 2016	
contactpersoon		
e-mail		www.rechtspraak.nl
ons kenmerk		
onderwerp	Betreft gespreksnotitie namens de Rechtspraak inzake het Rondetafelgesprek m.b.t. rapport commissie Wolfsen 22/06/2016	

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie te danken voor de uitnodiging voor dit rondetafelgesprek.

1. Solide robuust systeem

‘De kosten van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand rijzen de pan uit, het stelsel dreigt onbeheersbaar te worden’. Deze zorg werd de afgelopen jaren veelvuldig uitgedragen door de Minister van Veiligheid en Justitie en vormde aanleiding voor verschillende amvb’s en een wetsvoorstel op het gebied van de gesubsidieerde rechtsbijstand.

Vanuit de Rechtspraak hebben we steeds uitgedragen geen voorstander te zijn van het hanteren van de kaasschaafmethode. Aanpassingen in het stelsel van de gesubsidieerde rechtsbijstand moeten niet uitsluitend worden ingegeven door budgettaire overwegingen. Ons rechtssysteem heeft een stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand nodig dat voor langere tijd robuust en toekomstbestendig is. De voorspelbaarheid van het rechtssysteem in al zijn facetten, waaronder ook de gesubsidieerde rechtsbijstand, speelt een grote rol in de maatschappij.

Tegen deze achtergrond waardeert de Rechtspraak dan ook positief dat de commissie Wolfsen voorstellen doet voor vernieuwing en modernisering van het stelsel teneinde de houdbaarheid van het stelsel te waarborgen.

2. Terughoudende opstelling

De Rechtspraak stelt zich terughoudend op ten aanzien van de keuzen die de commissie Wolfsen en het kabinet hierin maken. Het ligt niet op onze weg om een inhoudelijk oordeel te hebben over een samenvoeging van het Juridisch Loket met de Raad voor rechtsbijstand, zoals de commissie Wolfsen voorstelt. Daar gaan we niet over. Waar het ons vooral om gaat is dat mensen in staat zijn in rechte voor hun belangen op te komen. Dat zij de weg naar de rechter weten te vinden, en niet gehinderd worden door al te grote financiële belemmeringen. En voor zover deze er zijn, dat zij deze tevoren kunnen kennen en daarop door middel van verzekering en dergelijke kunnen anticiperen.

3. Toegankelijkheid van de rechtspraak

De Rechtspraak ziet het als haar taak om bij te dragen aan de instandhouding van de rechtsstaat. Basiskenmerk van een rechtsstaat is dat burgers kunnen opkomen tegen schending van hun rechten bij een onafhankelijke en onpartijdige rechter. De toegang tot die onafhankelijke en onpartijdige rechter moet worden gewaarborgd. Ook voor on- en minvermogenden en in het bijzonder, in die gevallen

de Rechtspraak

datum 21 juni 2016
kenmerk
pagina 2 van 2

waarin professionele rechtsbijstand verplicht is om een procedure te kunnen voeren of een burger niet in staat is om zijn belangen te behartigen. Toegankelijke rechtsbijstand kan, ook in het licht van artikel 18 Grondwet, gezien worden als een wezenlijk element van onze rechtsstaat. In Nederland vindt dit traditioneel plaats in de vorm van een solide stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand waarbij een advocaat wordt toegevoegd als de gang naar de rechter noodzakelijk dan wel de meest effectieve oplossing is.

In dit verband zij erop gewezen dat het beeld dat er soms lichtvaardig geprocedeerd wordt niet strookt met de werkelijkheid. Slechts een fractie van het totaal aantal juridische geschillen komt bij de rechter terecht. Verdere inzet van alternatieven voor de rechter (bijvoorbeeld geschillencommissies) is voor de burger lang niet altijd goedkoper. Bovendien biedt een door de rechter doorgehakte knoop vaak rust en duidelijkheid, zoals ook de commissie Wolfsen constateert in haar rapport.

4. Echtscheidingszaken

De commissie Wolfsen bepleit verschillende maatregelen op deelterreinen van het recht. In deze paper wordt hier niet afzonderlijk op ingegaan, met uitzondering van één categorie zaken: de echtscheidingszaken. Vechtscheidingen richten maatschappelijk grote schade aan en de aanpak hiervan staat hoog op de politieke agenda. Vanuit de Rechtspraak wordt momenteel gewerkt aan een plan van aanpak, dat zich richt op het voorkomen van escalatie van echtscheidingsprocedures.

a. Voorgesteld het gezinsinkomen in echtscheidingszaken bepalend te laten zijn voor het recht op rechtsbijstand. In het kabinetsstandpunt over het rapport van de commissie Wolfsen wordt dit voorstel overgenomen. Dit betekent dat de vermogende ex-partner de kosten moet gaan dragen van de advocaat van zijn niet vermogende ex-partner. Het is evident dat dit een hoop strijd zal gaan geven tussen scheidende partners. Als we de problematiek van de vechtscheidingen willen aanpakken, is een dergelijke maatregel contra-productief.

b. De commissie stelt de invoering van een ‘trajecttoevoeging’ voor echtscheidingszaken voor. Het afgeven van één toevoeging voor de gehele echtscheiding moet ertoe leiden dat een echtscheiding direct over de volle breedte wordt afgewikkeld. Vervolgtoevoegingen, die veel worden afgegeven, zijn dan niet meer nodig.

Bij een aantal gerechten lopen pilots met een regierechte in echtscheidingszaken, waarbij de opzet is dat alle procedures in één hand worden gehouden. Dit voorstel van de commissie lijkt ondersteunend aan het integraal werken aan oplossingen voor problemen bij vechtscheidingen.

Mr. F.C. Bakker
Voorzitter Raad voor de rechtspraak